

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an. Pentru țărani, prețul foilor e scăzut la numai 32 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni. „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” li-se dau gratuit. — În Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Zoi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foia Inter.” și „Plugarul Lum.” pe un an 2 dolari. Banii se trimit la dl Iohn I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foil la Orăștie se dă de știre prin e cartă postală.

Pilda lor!

„Ei sunt întâi Maghiari...”

Muncitorul metalurgiei George Păncotan publică în gazeta „Clasul Satelor” o scrisoare interesantă după alegerea de senator din acel oraș.

Au fost adevărat la Arad doi candidați: unul al partidului burghez maghiar, al asazisului „Magyar Nemzet” și „Szóvetség” (Uniunea Națională Maghiară), condus de grozii și baronii unguri rămași aici între hotarele României, al căror program politic e ori-ce, numai țărănesc ori muncitoresc nu!

Al doilea candidat era al Partidului Țărănesc, în simul căruia se află astăzi și Dr. Lupu, cel cu simțăminte foarte socialiste și care nu urește nici chiar pe comuniști. Dr. Lupu a venit și a vorbit muncitorilor aradani ca să sprijinească pe candidatul țărănesc, fiindcă acela e cu sufletul și cu programul politic, cel mai apropiat de ei lor, al muncitorilor. Și cum la Arad sunt mulți muncitori la fabricile și ateliere, candidatul țărănesc nădăjdindu să aibă sprijinul lor.

Dar — nu l'a avut, decît pe al muncitorilor Români. Muncitorii unguri, pe lângă cari cei Români au pus stăruințe ca să voteze cu candidatul cel mai apropiat de programul lor, au spus că „ei întâi sunt Ungurii... și de aceea vor sprijini pe candidatul maghiar — ori-ce program ar avea acela (de ori-ce partid s'ar fi), cînd stă în față cu un candidat Român.

Dl George Păncotan e un muncitor român, care a stat mereu în tabăra socialistilor acolo la Arad, și nici odată nu s'a ustat la aceea că socialistul de ce nație e! El vede în intrinsecul numai un muncitor, făcînd parte din un partid politic ce are să lupte împotriva partidelor „burgheze”. A suferit chiar închiisoare pentru îndirjirea cu care s'ar împotriva ori-cui, spîrîndu și pe socialistii săi! Și Ungurii, cari ei erau mai mulți în partidul socialist din Arad, îl laudau și-l luau în brașe de drag, pentru purtarea lui.

Dar cînd li se dăde șirează să a-rate și ei, decît șirează și ea credincioși luptei democrației, precum a fost tovarășul lor G. Păncotan, ei îl treziră din visul său! Ei îl spusă verde: Noi întâi suntem Unguri, și numai apoi altceva.

De aceea dl G. Păncotan, des-amăgît, treziră la adevăr, dă de șirează că părăsește partidul socialist, care „sub cuvîntul (mîncinos) al „socializmului” face politică șovinistă maghiară... Și s'a înscris în partidul țărănesc, care, ca și cel național, pe lângă programul său țărănesc sau național, este și bun ocrotitor al muncitorimei.

Bine că s'a trezită fratele Păncotan, și prin scrisoarea sa poate va mai trezi și pe alții. Acelaș lucru e și în alte locuri unde a muncitorii mulți: Ungurii conducînd, tîrîsc după ei în chip rusinos pe Românii la astfel de „politici”, care numai la vedere e „socialistă”, în faptă e ungurescă! Și cînd numai au prilej, ei o srată astă pe față!

De aceea n'avem decît cuvînte de laudă pentru muncitorii noștri de pe Valca Iuliei, dela Cugir, Hunedoara, Brad și de Cîrău, cari în timpul din urmă s'au desfășurat (deși încă nu toți) din organizațiile internaționale, conduse de Evrei și Maghiari, și au format Sindicatul Național, care tot muncitoresc, dar socialist cumiși, cari nu vor peirea nației și patriei, ei pe lângă apărarea intereselor (foloaselor) lor de breasă muncitorească, ei își apără și neamul și patria!

Un astfel de partid e cîștit și de cei ce nu fac parte din el, iar cei ce mai stau în partidul internațional, vor avea bucurii sufletești așa ca — George Păncotan dela Arad...

Strălucita nuntă.

La București. — La Be'grad.

Frumoasă, ca nunțile împărătești din povești, ca Nunta Zamfirii lui Coșbuc, a fost nunta Principei Mărioara a României, cu Craiul Sârbiei, Craișilor și Slovenilor, Alexandru.

Plecarea din București.

Insași plecarea din București a fost frumoasă și dătoasă, și nu odată, la această plecare a ei, Princesa și draga ei mamă, au vărsat lacrimi de îndușore din ochii lor.

Măndrul alaiu a plecat Duminecă în 4 Iunie dela Palatul Cotroceni, unde stă Familia Regală (care nu stă în Palatul din Calea Victoriei), străbătînd Bulevardul Elisabeta și Calea Victoriei, cari

erau bogat împodobite cu steaguri și pîne de lume și ferestrele împodobite cu velințe și covoare și flori și pîne de privitori. Toate trupele cetății București făceau spellir (șir) în lungul străzilor, salutînd regescul alaiu. Peste tot locului marea de lume salută cu însufleșire și coperea cu val de strigăte de: Ural și Trăiască! pe tinere Domnișă, care își părăsea casa părintească și își părăsea țara dulcelor copilării.

La gara de Nord nu mai puteai mișca de lamea îngrămădită acolo: Generali, Miniștri, Metropoliul Primat cu Arhierii și protoereii și preoții săi. Peste tot locul cununii de flori și steaguri românești și sârbești împreunate. Muzici militare. La ora 7 trenul regal a plecat în cântările Muzicii Vânătorilor, Fălfării de balet (năfrămușe) albe, și mulți de doriri de noroc și lacrimi în ochii celor ce se despărtau de scumpa odraslă a Familiei Regale. A bătu la ochi în deosebi Generalul Nicolaeu, cepul Poliției Capitalei, care plîngea din greu...

Pe tot drumul, prin gări, poporul din țînut, adunat, arătă semnele dragostei sale pentru Domnișă ce îl părăsea și pentru subita Familie Regală.

În gara Gergani, unde Familia Regală a luat masa, corul Școlii de fete, a cântat în tot timpul feliarite cântări, printre cari și cântarea miresei din partea locului...

La Titu, Crivins, Craiova (pe la 4 dimineața) apoi la Turnu-Severin, în zori de zi, primiri măreji!

La Orșova sosind la ore 9 dimineața, 2 muzici militare îi întâmpină. Coboară din tren Regele, apoi Mireasa și Miniștri. Sunt salutaji de Primar și Prefect.

Cu vaporul.

Apoi alaiul urcă pe Vaporul „Ștefan cel Mare” însoțit de șalupa „Traian” și sunt duși pe valurile Dunării spre capitala Sârbiei.

Dela Be'grad au plecat în calea Vaporului cu nuntașii, două monitoare sârbești (vase de războiu) purtînd drapelul, adevărat și glorie, strălucind împodobite cu steagurile Sârbiei plecate spre închinare către ele României pe care le aducea vasul român „Ștefan cel Mare”. Lingă Dumbrăvița s'au oprit așteptînd vaporul regal român. Cînd acesta s'a zărit venînd, a fost sa-

lutat de vasele sârbești, cu trager de tun și cu muzică. L-au însoțit apoi, cântînd muzicele cîntăce de bucurie, până la Be'grad.

În calea vasului Regal mai ieșiseră 24 de bărci (luntri, mînate cu vapor) ale Societății de tot felul sârbești, întru întâmpinarea corăbiei regale, așa că atunci cînd a ajuns la Be'grad vaporul român avea mînten sa și în jur de stîna un rolu de vase mari mari și mai mici sârbești, ce-l ieșiseră în cale, salutîndu-l cu steaguri și cu muzici.

La cîasul 1 din zi (Luni) Regele Alexandru, în mijlocul unui strălucit alaiu a plecat și el, spre port (stejia de corăbii) ca să aștepte acolo pe aleasa inimii sale.

În fruntea mulțimei ce aștepta, era Patriarhul sârbeșc și Miniștri și generali și companie de onoare.

La cîasul 3 a intrat în port vaporul român cu înalții oaspești. Un ritm de salve de tunuri vestiră orașului clipă aceasta și clopoțele tuturor bisericilor dețară sunet de slăvire Domnului pentru acest clas cu noroc.

Patriarhul binecuvîntă și cere harul lui Dumnezeu peste cea care va fi de azi încolo Regina poporului Iugo slav. Primarul Be'gradului aduce pe o tavă de aur, pîne și sare, semn de supunere și primire cu dragoste, Maestrișilor Lor Regali și Reginei României și viitoare Regine, frumoasei mirese.

Au pornit apoi spre oraș: în trăsura înaltă cel doi Regi, în a doua Regina Maria cu mireasa, apoi tot strălucitul alaiu. Popor nenumărat își arată pe tot drumul marea bucurie, — căci Sârbia n'a mai avut de 20 de ani o Regină... Clopoțele bisericilor nu conțineau a cere prin glasul lor slăvi, binecuvîntarea lui Dumnezeu asupra noi sositei.

— În ziua cununiei, strălucit alaiu a plecat la biserică. În frunte mergea un purtător de steag, călare pe un cal minunat, cu steagul casei Regale sârbești, pe de lațuri doi călărești păzitori, urmași de o centă de 10 călărești Croșți în frumosul port popular, apoi Sloveni, Dalmești, Bosnieci, Herțegovineni. După ei muzică tot călare. Urma trăsura Măreșului Curții, apoi un escadron de gardă, pe urmă trăsurile regale cu miniștri și înalții oaspești. Trăsura miresei era trasă de 4 cai albi minunați, ținți de frîne de 6 soldați din garda regală.

La biserica Catedrală, sub o

poartă frumos împodobită, aștepta Patriarhul încunșurat de 16 Episcopi cari au primit și stropit cu apă sfințită pe mireasă și pe mire. În catedrală un cor de 150 cântăreji aleși, întâmpină mirii cu cântări sfinte.

Când Patriarhul a pus pe capul Regelui și a Reginei Coranele Regale, din cetatea Belgradului și de pe vapoarele din port, salve de tun vesteau zărilor că Serbia are o Regină! Patriarhul a dat apoi via din cupe de aur (în loc de miere) și apoi le-a ridicat coroanele. Toată lumea de față a felicitat pe cei căsătoriți, corul cânta frumos: **Intru mulți ani!**

Drumul spre casă a fost aceeași cale de triumf.

A urmat masa de nuntă. Veselle ca la o nuntă împărătească.

Mare bucurie a făcut sîrbilor când Corul urlă de 2000 de persoane a cântat în liniștea serii o măreață serenadă sub ferestrite ținerii Domnișe și aceasta a ieșit pe balconul palatului și a rostit o mică mulțumită în limba sârbească! Lumea nu mai știa cum să-și arate (bucuria) aclamindu o minute întregi.

— Sâmbăta M. S. Regele și Regina și însoțitorii dela București au plecat napoi spre țară și Duminecă au sosit acasă, fericiți de fericirea făcătoare.

Darul tinerei Regine

Regina Maria a Serbiei, pe când, înainte cu o săptămână, era încă Domnișă Mărioara, dragălașa Princesă de România, — a primit din țară mulțime de daruri de nuntă, de tot felul. Județele, orașele, guvernul, provinciile, au ținut a-i face câte-un dar, care să-i aducă totdeauna aminte de țara din care a plecat încunșurată de aceste daruri, ca tot atâtea semne de marea dragoste ce i-o purta tot neamul.

„Banca Națională a României” a avut frumosul gând a-i face Domnișei de pe atunci, Reginei de azi, dar de nuntă **Un milion Lei.** I-a făcut aceasta cunoscut și frumoasa Domnișă s'a bucurat de mândrul dar, — însă n'a vrut să-l primească pentru sine, ci a întors mentrea lui tot spre binele poporului și a țării din care-i venea darul. Altfel Sa a scris napoi „Băncii Naționale”:

„Prin acest dar Mi-ați înlăsat putința de a lăsa în scumpă și neuitată Mea țară părintească, pe lângă atâtea plăceri și simțiri, un semn statornic de aducere aminte pentru generațiile viitoare (rândurile viitoare de oameni) prin partea aceea, care a fost chemată de soartă să fie Regina unui popor vecin și amic (prieteni).

În acest scop vă rog să depuneți la Casa Școalelor din București întreaga sumă de un milion Lei, din venitul cârmii să se ajute la în-

vățătură elevi săraci din școlile profesionale de fete din toată țara” ...

Așa a gândit, a hotărât și a făcut, sufletul duros al Princesei Mărioara, când să plece din țara de care i e legată dulcea și fecunda copilărie și tinereța frumoasă de față mare.

10 de fete sărace vor primi în fiecare an câte 5000 Lei una ajutor, ca să poată cerceta Școlile Profesionale de fete, din care ies minunate gospodine, istețe mame și bune măestrese (învățătoare) de lucru de mână pentru școlile începătoare.

Toată țara a rămas plăcut mișcată de această nobilă hotărâre a Princesei române, azi Regină a Serbiei, când era cu piciorul pe pragul casei părintești, pentru a pleca din aceeași țară.

Știri politice

Pretenia dintre România și Franța.

După sfârșitul sfârșitului tuturor țării la Genus, întâiul ministru I. I. C. Brătianu nu a venit de-a dreptul acasă, ci s'a dus în Franța, cercetând pe conducătorii statului francez și stăruind a asigura bunăvoința acestora pentru România.

Când apoi a plecat spre casă, înainte de a ieși din Franța, dela hotar a trimis Președintelui Republicii o telegramă, în care îi mulțumește pentru primirea ce a găsit și spune că pleacă bine încredințat, că nădejdea și interesele (treburile și folosurile) ce se leagă (de către România) de marea și nobila (aleasă) națiune franceză, sînt înțelese și împărtășite de guvernul Republicei.

La această telegramă, Președintele Republicii Franceze dl Poincaré, a răspuns prin altă telegramă trimisă întâiului ministru român la București, în care spune:

„Sînt adînc mișcat de telegrama ce ați binevoit a-mi trimite din Strassburg, înainte de a părăsi pămîntul Franței. Țin a vă repeta, cât de fericit am fost revăzându-vă la Paris și înoindu-vă încredințarea despre neschimbata pretenție a Franței față de România.”

Pretenția Franței față de România, e aceea care trebuie să bucură inima tuturor Românilor și să le îndrească nădejdea în bunul viitor, — căci bun sprijin pentru viața în mijlocul popoarelor, e acea prietenie lădă pentru- ce spunem, că bine fac conducătorii acestei țări, ori-cine ar fi ei, dacă așa conduc politica țării noastre latine, ca ea nici odată să nu-și pierdă pretenția Franței!

— În 9 Iunie Ministrul Franței la București, dl Daeschner, a cercetat orașul Iași, fiind primit cu

frumoase semne de bună pretinție pentru Franța. S'au rostit mai multe vorbiri aducînd aminte de sfînta jertfă ce a adus-o Franța chiar în acest oraș, în zilele cumplitei război, cînd misiunea militară franceză aci lucra din răsuputeri și ajută României, și cînd aci au murit mai mulți fii ai Franței, ca medici îngrijind de soldații Români sau ca ofițeri căzuți pe frontul român. România nu va uita aceste jertfe și va iubi pe Franța în vecl.

Ministrul francez, răspunzînd a spus, arătîndu-și toată dragostea lui și a neamului său, pentru această țară latină, soră mai mică a Franței. Incheie spunînd că credința sa adîncă este, că **nimic în lume nu va putea cîntî dragostea dintre Franța și România!**

UNELE—ALTELE

Tipografia în mănăstirii.

Dl Ministru al Cultelor (bisericilor) a luat hotărîrea de a reinvia pe lângă mănăstiri vechile bune deprinderi, de a avea tipografii, în cari călugării, deprinși la culegerea literelor, să pregătească, fără cheltueli, tipărirea de cărți, mai ales bisericști, pe cari să le răspândească în popor, pe un preț cât mai mic.

Bun gând. Pe vremuri era o mândrie a mănăstirilor tipărirea de cărți alese. Ba aproape numai ele tipăreau, dela ele pornea valul de lumină pe care-l întindeau în jurul său, până departe-depart, cartea. Nu știm de ce, cu vremea mănăstirile s'au lăsat de acest meșteșug, și azi călugării se deprind cu lucruri neînsemnate, cu mică economie, grădinarit, albinărit, — care nu lasă după sine o urmă rămăitoare, — dacă pe viitor mănăstirile vor începe iar a fi focare de răspîndit lumina cea bună și curată și sfîntă, a cărților alese, cari să facă pe cititori mai dreți, mai buni, mai curați, — mănăstirile vor fi găsite ca avînd iarăș un rost în viața neamului, a bisericii, — lucru de care, în timpul din urmă, lumea începuse a se îndoi.

Să vedem numai intrupat bunul gând.

Schuller...

Cine nu cunoaște pe „marele” om?... El era mănușa pe care d. Argetoianu, cutezătorul ministru din zilele generalului Averescu, o trăgea pe mână cînd își vîra mîna în căte o „afacere” strănică, strănică ca câștig și ca mires... După ce „afacerea” era isprăvită, el își scoțea mîna din mănușă și se arăta lumii că... doar „mîna lui e curată”!

Dar după ce guvernul Averescu pleacă cum pleacă, — Schuller fa luat de urechi, dus în față judecătorilor să-și dea seama de rolul său de „mănușă”. Și de vro jumătate de an e ținut în temniță. A făcut repetite recursuri ca să fie lăsat pe picior „liber”, și la o instanță câștiga la alta perdea.

Săptămîna trecută Camera de punere sub acuză a judecat și ea,

ca instanță mai înaltă, oftarea Schuller după libertate și plimbă în automobil (din zdrăntar ce e înainte cu 3-4 ani). Și Camera hotărît să steie jupănilor numai răcoare aci, nu la răcoare aci. Între brazii munților, unde ar da Dumnezeu și unde l'ar ajuta milioanele jăfnite de pe stat înpătășie cu domniile ocrotitor ai săi, să meargă.

O, de s'ar purcede așa, cu prime și dreptate, față de toți, că atacă cu otezantă averea statului — ce repede am ajunge a fi și noi socotiți între... popoarele de bun nume...

Ispravă Comunistă...

Vineri în săptămîna trecută un aeroplan rus (mașina de zburat) s'a văzut trecînd din Ucraina, din coace, peste Nistru la Tighina (Berder). Dar mașina se vedea că defectă (are scăderi, stricăciuni) căci abia a venit sub zidurile orașului și s'a lăsat jos într'un câmp. Zburătorii iute au meșterit ce au meșterit la ea, și iar i-au dat putere și s'au înălțat cu ea în văzduh. Dar n'a mai zburat două minute și iar s'a dat jos, că motorul n'are mai slăgărea ori benzină nu mai avea.

Atunci deregătorii românesi cari o urmăreau aeroplanul s'au dus spre el. Dar cei doi zburători, ca să nu fie descoperiți toată taina drumului lor asupra hotarului românesc, iute au dat foc aeroplanului, care s'a prefăcut tot în cenuse,

Cei de pe el au fost prinși și insințați deregătorii judecătorești din Chișinău.

S'a aflat că ei aveau pe aeroplan mulțime de tipăriți cari îndemneau pe cetitori a da ascultare evangheliei comuniste, ca singură mîntuitoare de popoare, — precum dovadă deplină e — Rusia...

Bun e Dumnezeu dacă cei doi „zburători” nu erau Jidani, căroro țara li-ar rîde inima să vadă și pe România pornită pe calea Rusiei!

Alipirea Austriei la Germania.

E numai întrebare de vreme, până ce se va vedea îndeplinită și această alipire. E drept că pacea dela Paris a hotărît altfel, dar firea lucrurilor o cere, și împotriva desvoltării firești a lucrurilor, e zadarnică orice împotrivire omenească.

Austria de cînd a rămas așa cîngărită, mică, sîrjită, abia mai poate trăi. Banul ei e atîta de fără pret, încît numai cel al Poloniei e pe o treaptă cu el, și doar al Rusiei mai napoi.

Și zilele astea banul Austriei s'a simțit de nou scoborit în preț — prin creșterea în preț a banilor vecini: și marca germană a crescut un pic și coroana cehoslovacă, — așa că Austria n'are cum să mai cumpere ceva la cele 2 vecine ale sale, nici la Cehoslovaci, nici la Germani.

Din pricina asta s'a pornit iar în toată Austria un strigăt de nădejde, care se încheie cu vorbele: **Nu mai unirea cu Germania ne poate mîntui de bancrotul cel marșinos!** Noi nu mai avem putere a ne ridica noi de noll.

Bine înțeles, politiciii isteți folosesc acest strigăt și în Germania și în Austria, pentru a întâi valul celor ce doresc această unire, — care va și urma, dacă nu azi, mâine.

Turcia în brațele Rusiei...

Minuni multe a adus pe lume războiul acesta din urmă. O minune de acest fel e și aceea ce se vestește, că cele două dușmane de vecuri, Turcia și Rusia, — au încheiat acum o tovărășie militară între ele! Dela Petru cel Mare al Rusiei, Rusia n'a urmărit altă politică, decât: să zdrobească pe Turcia, ca să se apropie ea de »Cornul de aur« al neogotului lumii, de Constantinopol... și în 1914 ele se treziră față în față, ca două vechi și crâncene dușmane, și se bătură ani de zile pe fronturile din Azia.

Dar prăbușindu-se amândouă în acest război, — acum s'au aflat de odată... pretene, și se vestește, că Trozky a încheiat chiar o tovărășie de arme cu Mustafa Kemal, conducătorul politicii turcești de azi în Azia.

Vădit că viclenia politică ruescă e care a dus la această tovărășie, — din care tot Turcia va fi cea trasă pe sfoară! Că doar numai nu crede Mustafa Kemal că Rusia vrea s'o înalțe aievea pe Turcia.

Deocamdată o are în brațe, apoi că ce-o ieși din aceasta îmbrățișare, — va arăta viitorul.

— Tot un rod al politicii rusești e, că și Cehoslovacia a încheiat cu Rusia un contract vremelnice în treburi negustorești. Deocamdată.

Scrisori.

„Asociațiunea“ la sate

Batiz, 10 Iunie 1922.

Agentura „Asociațiunii“ din Crișeni (Călan), care a făcut la 25 Mai comunei Călanul Mic bucuria sufletească de care s'a scris în numărul 22 al „Libertății“, a făcut în ziua Sfinților Constantin și Elena aceeași bucurie comunei Batiz.

Sărbările s'au început cu sfinte rugăciuni, s'a sfârșit o fântână nouă sâpsa de sat, s'au făcut rugăciuni pentru vite, — apoi lumea adunată într'o frumoasă poeniță de pădure, a ascultat programul sedinței culturale: Dan inv. dir. Druhora și Socaciu din Călan au vorbit mult și frumos poporul despre Asociațiune și scopurile ei de a lumina poporul și despre foloasele învățării, care e leac bun oriunde-l duci: fie în plugărie, fie la meserie, fie la negustorie!

Elevele școlii din Crișeni și-au arătat și aici hărnicia în chib vreden de toată lauda și au fost lăudați ei, ca și învățătorii lor buni. Tinerimea din Batiz nu s'a lăsat nici ea mai prejos. A învățat plesă teatrală „Cinel-Cinel“ și a jucat-o foarte bine, încât poporul a lăudat-o tare pentru istețimea ei.

Programul a sînut până spre sară cu cântări, teatru, declamări, — iar după asta dnele preotese Șinca și Truca și dl notor Clameșu au dat o masă plăcută și bogată oaspeților, actorilor și muziciei, — după care a urmat joc vesel până seara târziu.

Batizul, comună fruntașă, s'a bucurat și s'a întristat în ziua aceasta. S'a bucurat de ce a văzut că poate tineretul său și a altor comune, dar s'a întristat că nu poate arăta tot ce ar fi în stare a face singur, dacă ar avea o

școala pusă în rîndulă. Dar azi asta îi lipsește. Fiind școala confesională, nu și-a putut căpăta învățător, dl preot l-a sînut locul, dar dela dl preot, care mai administrează o comună, și trebuie să-și poarte grijă și de economie, nu poși aștepta să stea de școală așa cum ar sta un învățător. închinat numai școlii!

Am dori ca Revizoratul școler din Deva să facă tot ce-i stă în putință, ca școala din Batiz să ajungă la starea ce se cuvine unei școlii în o comună de samă ca asta.

Și atunci vom avea aici sărbătorii culturale naționale și mai frumoase, și mai înălțătoare de suflet.

Așa să fie!

Vestitor.

NOUTĂȚI

Primarul Orștiei — mutat la Hațeg. Sâmbătă în 10 Iunie dl subprefect al județului Hunedoarei, a venit la Orăștie, din ordin dela Ministerul de Interne, și a făcut cunoscut primarului orașului nostru, d-lui Al. Herlea, că e mutat ca primar la Hațeg. Dl Herlea a dat oficiul în samă, dar a însăntat plîngere la Curtea de Casație împotriva acestei scoateri a dsale din slujba ce o are, căci dsă e ales aci de reprezentanța orașului, e angajat la Fondul de penziuni, nu e funcționar nici al județului, nici al statului, ci numai al orașului, — și așa nu poate fi înlăturat din slujba sa decît tot de cei ce l'au ales și l'au așezat în ea.

Cazul a stîrnit mare uimire în oraș și e dovadă lipsei de simț de lege ori de necunoaștere a stărilor și drepturilor dela noi, din partea celor ce l'au provocat și hotărît. Se așteaptă cu mult interes hotărîrea Curții de Casație. Dl Herlea nu a primit încă, a pleca la Hațeg.

Examenle de gimnastică ale elevilor liceului „Aurel Vlaicu“ din Orăștie, se vor ține în 18 I. c. (Duminecă) la ora 11 după biserică în curtea liceului, iar festivitatea încheerii anului școlar, în aceeași zi, ora 3 p. m. în sala de teatru dela „Central“. On. Public e rugat a lua parte la aceste sărbări. Expoziția de desemn se poate vedea zilnic în sala de desemn a liceului.

Direcțiunea Liceului.

Examenle de clasă a elevilor dela Școala primară de stat pentru fete din Orăștie, se vor ține în 19 Iunie la 9 ore a. m., și 3 ore d. m., începând cu elevle particulare. În 20 Iunie la 3 ore d. m. încheierea festivă a anului școlar.

Examenle vor fi publice.

Direcțiunea.

Diavolul ispitei a dus la temniță un ofițer de vamă, pe locotenentul Filipescu, care fiind de serviciu la Halmeiu (granița spre Ungaria, din sus de Orade), a cerut unui călător o sumă oarecare, ca mită, ca să-l lase a-și trece oarecari mărfuri oprite la ieșire din

țară. Dovedit el a fost dat în judecată și osândit la un an închisoare.

Doi învățați ai județului nostru (al Hunedoarei), de cari avem cuvinte a fimândri, sunt dl Stefan Mețș, preot, iscusit cercetător al Istoriei neamului, și dl Dr. Silviu Dragomir, profesor.

Amândoi au fost premiați în primăvara asta de Academia Română pentru lucrări alese ale lor: Dl Stefan Mețș a primit 5000 Lei pentru lucrarea sa „Legăturile negustorești ale Ardealului cu Moldova și Muntenia“ prin vremuri; iar dl S. Dragomir cu alte 5000 Lei pentru „Istoria desrobirii religioase“.

Nu-s cărbuni?... Tot așa se spune, decîte-ori se ridică cuvânt potrivit pentru mersul rău al trenurilor. Dar Gazeta Jiului spune următoarele:

„Între 21 și 27 Maiu s'au scos din minele din Valea Jiului 177,951 măzi metriche de cărbuni. Din aceea s'au folosit în loc 26.257 măzi metriche. S'au trimis Căilor Ferate 135,485 măzi metriche, iar particularilor 23,700 măzi.“

În depozit (adecă nefolișiți, ci stînd gata a se trimite unde i-ar cere trebuințele), au rămas 133,452 măzi metriche de cărbuni“. Cu alte cuvinte cărbuni sunt destui, cel mult o bună rînduală la împărțirea lor, se mai cere.

Voluntarii Români, adecă aceea cari căzând în prinoare la vre-un stat de-al Antantei (la Rusia, Italia, Franța, Anglia) au intrat în batalioanele ce s'au format pentru a întoarce arma asupra Austro-Ungariei și Germaniei, pentru ducerea la izbîndă a liberării și unirii tuturor Românilor, — țîn la 21 Iunie în Cluj un Congres al lor. Au ales ziua 21 Iunie, pentru-că aceea e ziua la care întăul Batalion de voluntari ardeleni veniți din Rusia, au pus în 1917 jarămîntul de credință înaintea M. Sale Regelui Ferdinand la Iași, sărînfînd scumpul steag tricolor.

Despre ce vor hotărî acolo, vom da și noi știre. Pîn'acum nu-i arătat prea limpede scopul Congresului. Sunt chemați la el voluntarii din toate țările în care s'au format.

Frînari, osândiți. Trei frînari dela trenurile de marfă, adecă Nicolae Tengea, George Florea și Varga Lajos din stația Făgăraș, dovediți că, în înțelegerea cu Impiegatul (slujbașul de cancelare) dela mișcare George Grecu, au făcut felurite înșelătorii și au sters bani de pe cei ce aveau de lucru cu căile ferate, — au fost osândiți la câte 6 luni închisoare și lăpădați din slujbă! — Acum vine rîndul, și să și vie!, la alții de pe aiurea.

Dentist Dr. S. Seidner — da consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Punere de danturi.

„Albina“ întăia între băncile noastre vechi din Ardeal, țîne nonă adunare generală extraordinară, la 1 Iunie a. c. pentru a schimba mai mulți articli (paragrafi) din statutele sale.

Hoji fără noroc. Săptămăna trecută niște hoji au spart la „Teatrul Mic“, un teatru nou din București. Dimineața s'a aflat stricată ușa dela cancelaria unde era cassa (lada) cu bani și spartă și cassa.

Casierul venind și văzînd pastosea, în loc să se întristeze tare, a ris, spunînd: „Ce de zoleală în zadar! Doar în cassă — nu era nici un franc!“.

Părinte nebun. Joi în săptămăna trecută, în gara de Nord din București s'a petrecut un lucru care a înflorat pe toți câți s'au nimerit în gară: Locuitorul Gheorghe Bărdani din comuna Abota, aflîndu-se cu fiica sa Smaranda, în cea gară, nu se știe din ce, din ce nu, s'au certat și urmarea a fost că tatăl a scos un cuțit și l'a implantat până în prăsele în pantecele fiicei sale! Acea a căzut într'o baltă de sînge. Sălbatecul părinte s'a pierdut prin mulțime și a fugit.

Tipografie Românească în Deva.

Era o veche dorință a Românilor dela Deva, să aibă și ei o **Tipografie Românească acolo, la scaunul județului.** Acum au ajuns a o avea. Ea se află instalată de vre-o 2 săptămăni în casele județului cele de lîngă aripa dreaptă a palatului județan (str. Avram Iancu 3). Ei tipografie însestrată tot cu literă nouă, foarte frumoasă, cu mașini purtate de motor, funcționînd în ori-ce vreme.

Tot acolo și **Mare depozit și Tipărituri** (toate cele peste 90 feluri imprimate administrative ce se află la Tipografia „Libertatea“ din Orăștie, se găsesc și în Depozitul dela Deva).

Județul e părtaş la Tipografia Românească din Deva cu 40%, are tot atîta parte și din câștigul ei, din care face un fond pentru ajutorarea Funcționarilor județeni, orășenești și comunali.

Astfel s'a împreunat și un scop de binefacere de această nouă instituțiune industrială românească.

Bineînțelesul interes național superior, spune azi fiecărui Român, care are de tipărit ceva în Deva, să-și ducă lucrul său la **Tipografia Românească!**

Pošta Redacției.

Dsale George Ghina in Secusgiu. Volumul și cărțile ti-s-au trimis de aici, recomandate, in 28 April. Credem că le-ai primit până acum. Dacă nu, intreabă la postă, cui le-a dat?

Dsale Const. S. in P. Vă multumim foarte pentru dragostea aratăată foilor noastre și „Cosinzenei“, cu cari v'ați fotografiat. Dar fotografia e așa de slabă, spălăcită, că n'ar ieși deloc bine in chipul de plumb; in foaie nu s'ar mai cunoaște. Numai de pe fotografiile bune, curate, se pot face chipuri pentru foaie. Și de altfel azi clișeele (cu care se tipărește) sunt grozav de scumpe, încât nu am putea da chipul așa mare cum ni-l'ați trimis.

Abon. 70-6941. Aveți plătită foaia pe jumătatea întâie a anul de față. La 1 Iulie trimite încă 16 Lei pentru jumătatea a doua.

Dsale P.M. in Anina. Cearcă la „Librăria Săteanului“ in Sibiu, la Librăria Diecezană din Arad ori Caransebeș.

Dsale Moisa Marta, in Bocșa mont. De aici foile vi-au mers regulat. Rugați pe împărătorul de scrisori să fie cu luarea aminte unde vă lasă foaia. Nrii 18 și 20 vi i-am trimis de nou.

Dsale Traian Lațcu, in Pesac. Te poți ajuta cu „Dicționarul Univeral al limbei romine“ de L. Șăineanu. Altul nu cunoaștem de acest fel. Il găsești la Librării mai de seamă, dacă nu, cere-l la o Librărie mare din București, ca „Cartea românească“ sau Socec.

Dsale Matei Ciocara, in Tebea. De aici foile îți merg regulat. Când vi se perde vre-un număr, scrieți-ne care număr nu l'ați primit, ca să-l trimitem de nou.

Dsale Mihail Nicolae in Margina. N'am publicat Scrisoarea către Ministerul de război, căci vorbeai in numele alor vre-o 10 voluntari, cărora le-ai tuseminat loc pentru subscriere, dar ai uitat a-i iscăli și pe ei; și erai subscris dta singur. Dar și de altfel, dacă comisია care statoroeste lista celor îndreptățiți a primit pământ, V-a lăsat la punct 11 in șir, aveți să apelați lucrul la comisia județeană, care vă va pune negreșit la punctul 1, căci acolo vă dă drept legea ca să fiți. Numai dacă nici comisia județeană nu v'ar așeza la locul său, ar avea rost un Apel la Ministru.

Dsale Valeriu Obancea, in Șimon. Binevoii a scrie la Librării Arhidiecezană din Sibiu, sau Librării I. Sînțion, Sibiu sau la a Foli Poporului, — ori in Brașov la una Noi nu avem acele cărți și nu vi le putem trimite.

Abonament 3011 in M. Celor in aceeași patriă, li-s'a răspuns: Iți vom da banii (rublele luate). Dar pentru astea să umbli cu scrisori ca să advereștii că ai avut acel număr de ruble. Și de ajuns a te avea, ce-ai câștigat? 26.000 de ruble nu fac azi nici 5 Lei. Cheltui câteva sute, câștigi — 5 Lei.

Legea Agrară

pentru împărțirea pământului in Ardeal, Banat, Crișana și Maranurăș, tradusă

pe înțelesul poporului

se află de vânzare la Tipografia „Libertatea“ din Orăștie. E o broșura (carte) de 6 coale de tipar, peste 96 pagini (fețe), și se vinde cu 5 Lei, trimisă franco (posta plătită).

Cel ce dorește să i-se trimită recomandat (ca să nu se poată perde pe postă) să adaugă 2 Lei taxa de recomandare. Asta nu de fiecare exemplar, ci odată (2 Lei) pentru pachetul întreg, ori câte s'ar pune in el.

Bunăt se trimite înainte! Gereri fără înaintarea prețului, nu se iau in samă.

„Eroii Nostri“

— prea frumoase cărțile istorice. Cuprind inceputul Istoriei Români-or aci in Dacia, apoi întemeierea Pricipatelor Moldovei și Munteniei.

Sunt 3 cărțile ce ne srată istoria neamului in cuvinte, in lcoane și cu poeziile, care cântă mărirea acelor vremi.

Fiecare Cărțică (1. 2. 3.) se vinde cu Lei 2.50 trimisă franco, la olaltă Lei 7.50 și 2 Lei pentru a se pune recomandat la postă.

Banii înainte. Cu „ramburs“ nu lucrăm.

Tipărituri

pentru cancelariile notariale și comunale, — și pentru Preturi.

Afară de cele 70 de feluri tipărituri înșirate in Nr. 13 al „Libertății“, s'au mai făcut și se află de vânzare la tipografia „Libertatea“ din Orăștie, următoarele:

- Nr. 71. Jurnal, pentru încassarea de tot felul de dări și competențe.
Nr. 72. Coală de cassa, pentru orașe.
Nr. 73. Proces verbal despre învoirea mirelui și a miresei asupra religiei copiilor.
Nr. 74. Hotărire despre rectificarea înregistrării in registrul stării civile.
Nr. 75. Hotărire pentru permisul de a aranja joc, sau alte petreceri.
Nr. 76. Atesiat despre depunerea jurământului codrenilor §. 38, art 31, 79).
Nr. 77. Hotărire despre înregistrarea ulterioară in registrul stării civile.
Nr. 78. Hotărire despre înregistrarea de nou in registrul stării civile.
Nr. 79. Proces verbal despre inspectarea localului de crâșmă, la fața locului, când se cere brevet de crâșmarit și se cere pârerea primpretorului, etc.
Nr. 79a. Hotărire pentru fixarea zilei de inspectare din punct de vedere polițial și sanitar-polițial a localului cerut pentru crâșmă.
Nr. 80. Hotărire pentru permis de edificare — bun pentru toate cazurile.
Nr. 81. Hotărire in cazul cind pretorul ori primpretorul etc fixează și ține pe tractare la fața locului in cauză de edificare. Servește și ca Citație a părților la pe tractare in cauză de edificare.
Nr. 82. Citare din cauză de contravenție, (pentru Pretură), cu Dovada de inmanuare.
Nr. 83. Ordin penal in cauză de contravenție (pentru Preturi și Primăriile orașenești) provăzut cu fileră de inmanuare.
Nr. 84. Registru administrativ (pentru Preturi).
Nr. 85. Certificat comunal care se alătură la contract, adăvându-se, că cumpărătorul s'a ocupat cu economia și unicul izvor de câștig îi este agricultura.
Nr. 86. Certificat comunal pentru descrierea personală, pentru a primi Carte (codică) de lucru sau condică (carte) de serviciu, etc.
Nr. 87. Certificat de identitate, pentru primirea Pașaportului pentru străinătate.
Nr. 88. Proces verbal pentru alegerea membrilor primăriei comunale.
Nr. 89. Declarație pentru fert rachiu.
Nr. 90. Proces verbal pentru revizuirea Tabelelor de recensământ.
Nr. 91. Bilete de vite, in 3 limbi.

Rugări pentru purtat pușcă!

La Tipografia „Libertatea“ din Orăștie s'a tipărit zilele astea și se află de vânzare:

Rugare pentru permis (slobozenia) de purtat armă (pușcă), cu Clauzula de recomandare pe ea și cu Raportul către prefectură, — precum și Certificatul comunal care trebuie alăturat la rugarea de cerere.

Amândouă se înaintoază Prefectului județului (fișpanului), care acum el dă slobozenia de purtat armă.

Rugarea se vinde cu 1. Lea. Certificatul comunal cu 25 bani. La fiecare rugare se cer 2 Certificate. Cel ce le cer prin postă: 2 Lei o rugare cu certificatele ei.

Tipografia „Libertatea“ in Orăștie.

Aviz!

Mi-au sosit Crucii și Monumente de marmoră.

Prețuri ieftine!

(512) 1-3 Simion Ștef, măestru petrar, Orăștie.

Aviz.

Fac cunoscut, că mi-am adus vinul dela viia din Covașinț, podgoria Aradului, și îl vând cu 10 Lei litrul, pe cel din 1918 cu 6 Lei litru, vinul roșu cu 20 Lei litrul.

Vânzarea să face dela 50 lire în sus.

Vând și rachiu propriu de drojdie și comică prețipt (intors)

Teodor Vulpe,

depozit de lemne, Orăștie. 2-3 (486) Telephone 30.

Casă de vânzare.

Cu 2 fronturi, Calea Mihai Viteazul și Strada Șaguna (de mijloc) potrivită pentru ori ce meserie avind 1 odăie, 1 bucătărie, atelier mare, pivniță, cămară, un șopru mare de zid, fântână grădină și curte mare. Informații in casă. (461) 4-6

2 calfe pentru lucru de tinichigiu se primesc nu mai decât cu leafă după prețul zilei.

Oswald Hartwig

tinichigiu Orăștie, jud. Hunedoara. (452) 7-

Atențiune!

Pentru doriitorii de a cumpăra case:

Pensionști, americani,

etc.

1-3 (497)

De vânzare!

Case din strada Mihai-Viteazu (Dremul Jării, spre gară) Nr. 61 (colț), constătătoare din 4 încăperi spațioase, cu locaș de prăvălie și cărciumă, magazia, pivniță, grajă, curte spațioasă, fântână, șopru și grădină mare, e de vânzare din mână liberă. Informații in casă. (474) 4-6

Casă de vânzare!

Calea Mihai Viteazul Nr. 29, constă din 5 odăi, bucătărie, verandă, șură, cameră, grădină, curte mare cu pom. Informații in casă. (563) 1-3

Dela Pretura plasei Orăștie

Nr. 1275/1922 adm.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de notar cercuel in notariatul Orăștie ora de sus, se publică concurs.

Retribuțiunile sunt cele prevăzute in lege și ordonanțele in vigoare.

In consecință sunt invitați toți acei ce dorec a ocupa acest post, a și înaintă cererile completate și însoțite de actele prevăzute in art. XX. din legea 1900, la oficiul meu până la data de 18 Iulie 1922.

Cererile sosite după acest termen, nu se vor luă in considerare. Orăștie, la 18 Iunie 1922.

(498) 1-2 Dămian, primpretor,

Anunț.

Să află de vânzare o garnitură de treerat, in stare buna, gata de pus in funcțiune; motorul de 10 cai putere, sistem Langen & Wolf, batoză sistem Hoffer-Schranz, de 1 metru, la Gh. Fărcașiu in Sebeșul sășesc. Strada Vasilie Moga Nr. 24. Informațiuni se pot lua și la Petru Androne, in Orăștie. 1-3 (501)

Aviz.

Subscrieul cumpără tot felul de piele, crudă, cu prețurile cele mai bune de zi. In depozitul meu să află tot felul de opinci, piele și talpa pentru încălțăminte 1-3 (499)

Wili Amlacher,

depozit de opinci, piele și talpa. Orăștie, str. Romoșelului.

Cine vrea să aibă in Orăștie o casă cu curte mare, cu fântână cu apă bună și o grădină prea frumoasă, — stoca le află.

Cine vrea la casă o pivniță bună, grajă mare, și alte edificii economice, — atcea le află.

Cine vrea să locuiească intr-o stradă frumoasă, plăcută și să aibă încă un loc către stradă, unde poți edificii altă casă, — acela să grăbească să o cumpere, până nu-i vândată.

Tot la subscrieul să mai află de vânzare: inca 3 case mai mici: una in str. Bisericii vechi, cu grădină mare, — iar două in str. Bisericii nouă. Informații să se ceară dela Eugen Sabo Orăștie, str. Bisericii nouă Nr. 19.